

Kerst 2016 Pieltsjerke ds. Tienieke van Lindenhuisen

m.m.v. korpsgroepje 'Concordia'
en koor 'Gaudeté'

Lezing:

Lucas 2,1-20

NBG

De geboorte van Jezus

² En het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging vanwege keizer Augustus, dat het gehele rijk moest worden ingeschreven. ² Deze inschrijving had voor het eerst plaats, toen Quirinius het bewind over Syrië voerde. ³ En zij gingen allen op reis om zich te laten inschrijven, ieder naar zijn eigen stad.

⁴ Ook Jozef trok op van Galilea, uit de stad Nazaret, naar Judea, naar de stad van David, die Betlehem heet, omdat hij uit het huis en het geslacht van David was, ⁵ om zich te laten inschrijven met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke zwanger was.

⁶ En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou, ⁷ en zij baarde haar eerstgeboren zoon en wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg.

De herders

⁸ En er waren herders in diezelfde landstreek, die zich ophielden in het veld en des nachts de wacht hielden over hun kudde. ⁹ En opeens stond een engel des Heren bij hen en de heerlijkheid des Heren omstraalde hen, en zij vreesden met grote vreze. ¹⁰ En de engel zeide tot hen: Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk zal ten deel vallen: ¹¹ U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus, de Here, in de stad van David. ¹² En dit zij u het teken: Gij zult een kind vinden in doeken gewikkeld en liggende in een kribbe. ¹³ En plotseling was er bij de engel een grote hemelse legermacht, die God loofde, zeggende:

¹⁴ Ere zij God in den hoge, en vrede op aarde bij mensen des welbehagens.

¹⁵ En het geschiedde, toen de engelen van hen heengevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkander spraken: Laten wij dan naar Betlehem gaan om te zien hetgeen geschied is en ons door de Here is bekendgemaakt. ¹⁶ En zij gingen haastig en vonden Maria en Jozef, en het kind liggende in de kribbe. ¹⁷ En toen zij het gezien hadden, maakten zij bekend hetgeen tot hen gesproken was over dit kind. ¹⁸ En allen, die ervan hoorden, verbaasden zich over hetgeen door de herders tot hen gezegd

werd. ¹⁹ Doch Maria bewaarde al deze woorden, die overwegende in haar hart. ²⁰ En de herders keerden terug, God lovende en prijzende om alles wat zij hadden gehoord en gezien, gelijk het hun gezegd was.

P R E E K

Goedemorgen op deze kerstmorgen,

Want het is onmiskenbaar Kerst. Sjoch de krêbe, de doeken, it strie, sjoch ús Hear, dy't gjin herberge hie. Woorden en melodieën die raken aan het verlangen naar vrede en licht in donkere dagen. Dagen waarin velen zich afvragen of ze nog wel veilig zijn. Dagen waarin angstige en boze woorden lijken te overheersen. Maar gelukkig is de beheersing en evenwichtigheid groter. Het weten dat een wereld waarin geweld het voor het zeggen heeft opgebroken kan worden. Dat we die wereld kunnen open *spreken* in de richting van verstandhouding en verdraagzaamheid. En ja, Kerst doorbreekt gelukkig ook alle emoties. Toen in Betlehem en nu in 2016.

Het geboorteverhaal van Lukas roept veel beelden op. Ook de nostalgie van vroeger thuis, die echte kaarsjes die af en toe aan mochten. Oude liederen en chocolademelk. En de sjoelbak. Maar ook dat diepe geheim over Jozef en Maria die op reis moeten, herders met schapen, geen plaats in de herberg, zingende engelen en in een krêbe, de doeken en it strie een pasgeboren kindje. Jezus was een vluchtkind. We hebben het gezien woensdagavond in die echte stal bij Domien. Samen met de kinderen van school traden we stil die heilige ruimte binnen. En het kindje hilde maar toen we er waren was het stil. Was ze stil. Want Jezus was een klein meisje dit jaar.

Vanwege een volkstelling moeten Jozef en Maria op reis naar dat kleine gehucht Bethlehem - die stad van koning David. En ze gaan. Het moet. Ze geven zich over aan het onbekende, ze moeten op reis, ze moeten het onbekende tegemoet. Het leven zoals het zich voordoet. Jezus was een vluchtkind.

Lucas gebruikt de almachtige keizer in Rome om Jozef en Maria op reis te laten gaan met de geboorte van hun eerste kind op handen. En zo wordt Jezus geboren in Bethlehem, zoals de profeet Micha ooit zei: Uit jou, Bethlehem in Efrata, zal hij geboren worden. En het geheim kómt aan het licht, het kindje wordt geboren en zijn naam is Jezus. Zijn naam is God met ons.

Ik weet nog hoe ik schrok toen ik – in mijn studietijd - ontdekte dat God eigenlijk geen naam is. Het was in de les Hebreeuws en toen ik de naam van God ontrafelde bleek het geen naam maar een werkwoord te zijn. יהוה. Een yod, een he, een vau en een he (van rechts naar links). Ik zal het nooit vergeten. God was niet een naam maar een werkwoord. Een mysterie. Onzegbaar en onuitsprekelijk. En met het besef dat je God niet vast kunt zetten en dat woorden altijd tekort schieten als je over God spreekt.

יהוה betekent 'zijn' en dat kan in het verleden, in het nu en in de toekomst zijn. Ik was, ik ben en ik zal zijn. Even dacht ik nog dat God dan een beroep is. Maar nee... God bleek een naam die onuitsprekelijk is en zonder vastomlijnd beeld. God die groter is dan mentaal en mensenharten. Ook in de verhalen in onze bijbel. Verhalen over wie hij is en niet is, hoe hij God is en waar je hem of haar tegen het lijf kunt lopen. In een kribbe bijvoorbeeld. In een bloem in Berlijn. In een Syrisch kindje hier in het dorp dat habibi tegen je zegt. En dat betekent 'lief'. Mijn eerste Arabisch woordje. Habibi, lief.

Het is eerste Kerstdag 2016. Het kindje is er. Het is een jongetje en zijn naam is Jezus. Niet zomaar een naam. Een naam wordt in de Bijbel nooit zomaar gekozen, een naam geeft een ideaal, een programma aan. Jezus, Immanuel, Verlosser, God met ons.

En de herders vertellen uitbundig hun verhaal over de stille nacht, het stralende licht en de engel en zijn boodschap. God met ons. Hoe? In een kribbe en met een paar bewonderaars die herders zijn. God komt niet spectaculair uit de hoogte om als een heerser met geweld orde op zaken te stellen. Hij gebruikt een heel andere manier. Een heel menselijke manier, namelijk de weg van de eenvoud. Niet eisend of dreigend maar warm en weerloos. Kwetsbaar ook.

We weten dat Kerst ook een kwetsbaar feest is. Het is een feest van licht en donker tegelijk. En het doet ook pijn. En met alle kaarsen die we aangestoken hebben zijn we hen nabij. De zielsverdrietige mensenkinderen van deze wereld. In Berlijn, Aleppo, bij ons in het dorp. Omdat ook wij dit jaar staren naar lege stoelen bij het kerstdiner. Iedere dag komen ze in onze gebeden voorbij, we spreken de wens uit dat het iedereen beter mag gaan en dat wij elkaar, waar we kunnen, helpen. Die opdracht is nooit te groot.

Lukas plaatst het kerstgebeuren tegenover de machtigen van zijn tijd. Het was in de tijd van keizer Augustus toen Quirinius landvoogd was van Syrië. Syrië. Is de wereld veranderd? In onze wereld zou Lukas de namen noemen van leiders van onze tijd. En de vraag: hoe is het met de kinderen in Haman en Aleppo. Do they know it's Christmas time?

Maar ook dan zou Lukas het goede nieuws blijven verkondigen van de geboorte van een mensenkind in een kribbe in Betlehem. Heden, nu in 2016, is geboren een redder en vrede zal komen. Nog steeds fonkelen de kerststerren in de nacht. Sterren die niet gedoofd mogen worden. Zijn kerstverhaal is de aanzet van het levensverhaal van Jezus, die zich heeft laten leiden door de Geest van God. Hij trekt met ons mee in onze zoektocht en met sterren van hoop. Dat vluchtkind van toen en nu.

Sjoch de krêbe, de doeken, it strie, sjoch ús Hear, dy't gjin herberge hie. Het kerstverhaal kun je niet losweken uit de wereld waarin je leeft. Toen niet en nu niet. Buiten de muren van onze kerk en onze huizen houdt de wereld niet op. Het verhaal over de geboorte van Jezus zegt ons dat vrede op aarde altijd te doen is, dat het niet te hoog gegrepen is. Een verhaal over grote, kleine en eeuwige dingen die ook wij kunnen doen. Dat is het enige antwoord op geweld.

En het geschiedde in die dagen. Een verhaal dat ons vormt, een verhaal om lief te hebben. Een verhaal om in te geloven. Een verhaal over een mens die niet duldt dat welk mens dan ook vernederd, geknecht of uitgestoten wordt. Een groot en sterk verhaal over vriendschap, over brood en wijn voor iedereen, over gerechtigheid en vergeving en verantwoordelijkheid voor elkaar. En zijn naam is Jezus, God met ons. Amen.

Bij alles wat gebeurt
schrikwekkend, mensenwaardig,
open ons hart en ons verstand
voor wat óók gebeurt en geschiedenis maakt:
gerechtigheid die volbracht wordt,
mensen die zich inzetten
ten einde toe en zich houden aan.
Dat onze ogen opengaan
voor die flitsen van een nieuwe wereld.
Dat wij volharden in onze verwachting,
dat wij ons niet laten intimideren

door wie de macht hebben,
nu nog wel, maar ooit niet meer.
Dat wij vindingrijk
de kleinste kansen leren benutten
om vrede te stichten, recht te doen;
dat wij de moed niet verliezen,
dat wij die in ons spreekt van vrede
niet wantrouwen, als een illusie,
dat wij staande blijven in het geloof
dat niets onmogelijk is
bij God- Ik zal er zijn.

Huub Oosterhuis.